

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอ ห้วยเม็ก จังหวัด กาฬสินธุ์
ข้อมูล ณ วันที่ ๗ เดือน กรกฎาคม พ.ศ ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นางสาวกร วิทยาเวช
๒. เลขประจำตัวประชาชน
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๗๘ หมู่ที่ ๔ ตำบล คำเหือดแก้ว อำเภอห้วยเม็ก จังหวัด กาฬสินธุ์
โทรศัพท์ ๐๖๔-๙๐๙๘๕๒๔ Facebook สาคร วิทยาเวช Line สาคร วิทยาเวช
ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๑๔
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา ประถมศึกษา
สถาบันการศึกษา โรงเรียนบ้านยางน้อย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
๖. อาชีพปัจจุบัน
☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๓๐๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก อ้อยโรงงาน

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๕ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

เนื่องจาก ศพก.อำเภอห้วยเม็ก นี้มีสินค้าหลัก คือ อ้อย จึงมีแปลงเรียนรู้เกี่ยวกับการผลิตอ้อยคั้นน้ำ
ปลอดภัย โดยไม่ใช้ปุ๋ยเคมี มีการปรับปรุงบำรุงดินโดยผลิตปุ๋ยหมัก การไถกลบพื้งเป็นปุ๋ยสด มีการทำปุ๋ยน้ำ
หมักชีวภาพ และใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดศัตรูอ้อย รวมถึงวางระบบสายน้ำหยด ทำให้สามารถลด
ต้นทุนการผลิตอ้อยได้ รวมถึงวางระบบสายน้ำหยด เพื่อช่วยให้คุณภาพและปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น หลังจากนั้นก็มี
การแปรรูป อ้อยคั้นน้ำเป็นผลิตภัณฑ์ของศูนย์

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๕ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. ฐานเรียนรู้ : เรื่องการลดต้นทุน และเพิ่มมูลค่าผลผลิตอ้อย

เลือกท่อนพันธุ์ที่ปราศจากโรค และจัดทำแปลงพันธุ์ไว้ใช้เอง ตรวจสอบพันธุ์อย่างสม่ำเสมอ ถ้าพบการระบาดของโรคเน่าแดง ต้องขุดกออ้อยออก เผาทำลายนอกแปลงปลูกทันที นอกจากนี้ยังใช้เทคโนโลยีการผลิตอ้อยสะอาด ปลูกโดยใช้ท่อนพันธุ์จากชำข้อตา สามารถเพิ่มปริมาณต้นพันธุ์อ้อยได้จำนวนมาก ใช้ประโยชน์จากท่อนพันธุ์ได้ทั้งลำ และสามารถคัดคุณภาพตาอ้อยที่นำมาชำ ลดปัญหาความงอกต่ำ คัดคุณภาพต้นพันธุ์ได้ ลดปัญหาโรคแมลงศัตรูอ้อย

๒. ฐานเรียนรู้ : เรื่องการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

การผลิตอ้อยในศูนย์มีระบบสายน้ำหยด ทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิตอ้อยได้ รวมถึงวางระบบสายน้ำหยดเพื่อช่วยให้คุณภาพและปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น

๓. สถานีเรียนรู้ : เรื่องการปรับปรุงบำรุงดิน

๓.๑ ใช้ปุ๋ยพืชสดเพื่อลดปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมี และนำดินมาตรวจวิเคราะห์หาปริมาณธาตุอาหารในดิน แล้วใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๓.๒ การเตรียมดินให้ดี ไถเอาเศษวัชพืชข้ามปีออกจากแปลง ตากดิน ๗-๑๐ วัน เพื่อกำจัดเชื้อโรคที่อยู่ในดิน นอกจากนั้นใช้ระยะห่างในการปลูกอ้อย เพื่อให้เครื่องจักรเข้าจัดการแปลงได้

๓.๓ ปลุกเป็นแถวเดี่ยว เน้นระยะห่างระหว่างแถว โดยการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร เข้ามาช่วยในการจัดการกำจัดวัชพืช

๔. สถานิเรียนรู้ : เรื่องการเกษตรผสมผสาน

เมื่อเริ่มแรกมีการทำเกษตรแบบปลูกพืชเชิงเดี่ยว แต่รู้สึกว่าเป็นการทำเกษตรที่มีความผันแปรตาม ภาวะราคา ไม่มีความแน่นอน จึงได้ศึกษา ทดลองปรับเปลี่ยนการทำเกษตรเชิงเดี่ยวมาเป็นเกษตรผสมผสาน เริ่ม ปลูกไม้ผล (มะม่วงมหาชนก, ฝรั่งกินจุ) ปลูกผักหวานโดยใช้ต้นตะกบเป็นไม้พี่เลี้ยง เลี้ยงโคนมมูลที่ได้มาใส่ต้นไม้ ลด ต้นทุนการใส่ปุ๋ยเคมี พบว่านี่เป็นการทำเกษตรทางเลือกที่ถูกต้อง และยั่งยืน พร้อมตั้งเป็นแนวทางเพื่อมุ่งไปสู่การ ทำเกษตรปลอดภัย สามารถที่จะปลูกทุกอย่างที่กิน และกินทุกอย่างที่ปลูก ได้ประโยชน์กับตนเอง ครอบครัวอีกทั้ง สุขภาพและความมั่นคงของรายได้

๕. สถานิเรียนรู้ : เรื่องการจัดการใช้สารชีวภัณฑ์

เกษตรกรต้นแบบ เริ่มทำการเกษตรปลอดภัยเพราะมองตลาด อยากรับเป็นแหล่งอาหารให้กับชุมชน มี การจำหน่ายเป็นผลผลิตสด รวมทั้งมีการแปรรูปอาหารควบคู่กัน ซึ่งแนวโน้มของความต้องการสินค้าเกษตร ปลอดภัยสูงขึ้น และยังปลอดภัยต่อตนเองและครอบครัวด้วย เมื่อใช้สารเคมีให้ถูกต้องตามหลักวิชาการเกษตร ผู้ ปลูกพืชก็จะไม่ได้รับผลกระทบจากสารเคมี ผู้บริโภคก็จะได้รับสินค้าที่มีมาตรฐาน คุณภาพดี และปลอดภัย สร้างความพึงพอใจให้กับผู้บริโภค เกิดความยั่งยืนทางการเกษตร เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๕ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

คณะกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้ฯ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ได้ร่วมกันกำหนดหลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์ฯ โดยแบ่งออกเป็น ๕ หลักสูตร คือ

- ๑) หลักสูตรการปรับปรุงบำรุงดิน
- ๒) หลักสูตรการลดต้นทุนการผลิต และการเพิ่มผลผลิต
- ๓) หลักสูตรการพัฒนาคุณภาพผลผลิต

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑) หลักสูตรการจัดการศัตรูพืช

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑) หลักสูตรการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตรการลดต้นทุนการผลิต และการเพิ่มผลผลิต เกษตรกรต้นแบบเลือกใช้เทคโนโลยีการผลิต อ้อยสะอาด ปลูกโดยใช้ท่อนพันธุ์จากชำข้อตา สามารถเพิ่มปริมาณต้นพันธุ์อ้อยได้จำนวนมาก ใช้ประโยชน์จาก ท่อนพันธุ์ได้ทั้งลำ และสามารถคัดคุณภาพตาอ้อยที่นำมาชำ ลดปัญหาความงอกต่ำ คัดคุณภาพต้นพันธุ์ได้ ลด ปัญหาโรคแมลงศัตรูอ้อย

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับ จังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วม จัดทำแผนอย่างละเอียด)

เกษตรกรต้นแบบ เข้าร่วมประชุมขับเคลื่อนคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรระดับจังหวัด โดย ได้รับตำแหน่ง เป็นคณะกรรมการ การดำเนินงาน มีการประชุมวางแผนงานดำเนินงานในศูนย์เรียนรู้ การถอดองค์ความรู้ ระดับอำเภอ เทคโนโลยีในการดำเนินงานศูนย์ฯ การเผยแพร่ความรู้

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

๖.๑) มีการจัดตั้งคณะทำงาน ศพก. การบริหารจัดการ และบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้อง การแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ เกษตรกรต้นแบบ (เจ้าของศูนย์เรียนรู้ที่จัดตั้งเป็น (ศพก.) เป็นผู้พิจารณาคัดเลือกกรรมการบริหาร ศพก. ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารจัดการดำเนินงานของ ศพก. เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งประกอบด้วย

๑. นางสาว วิทยาเวช	เกษตรกรต้นแบบ	ประธานคณะกรรมการ
๒. นางสุภาพร สุวรรณวงศ์	เกษตรกรผู้นำ ตำบลคำเหือดแก้ว	กรรมการ
๓. นางมยุรี น้อยเสนา	เกษตรกรผู้นำ ตำบลกุดโดน	กรรมการ
๔. นายไพฑูรย์ เนติละอ	เกษตรกรผู้นำ ตำบลคำใหญ่	กรรมการ
๕. นางสาวกิตติศรีรินทร์ สีสุนใด	เกษตรกรผู้นำ ตำบลทรายทอง	กรรมการ
๖. นางจิราภรณ์ ภูจอมจิตร	เกษตรกรผู้นำ ตำบลโนนสะอาด	กรรมการ
๗. นางวรรณมา สายกลิ่น	เกษตรกรผู้นำ ตำบลบึงนาเรียง	กรรมการ
๘. นายรวง ชุ่มอภัย	เกษตรกรผู้นำ ตำบลพิมูล	กรรมการ
๙. นายมนตรี หลุยธรา	อคม.ตำบลคำเหือดแก้ว	กรรมการ
๑๐. นายโกังใจ ภูพานา	เกษตรกรผู้นำ ตำบลหัวหิน	กรรมการ
๑๑. นายโสภณ เดชเจริญ	เกษตรกรต้นแบบศูนย์เครือข่าย ด้านเกษตรผสมผสาน	กรรมการ
๑๒. นางเปรมฤดี พรหมพิพัฒน์	เกษตรกรต้นแบบศูนย์เครือข่าย ด้านเกษตรผสมผสาน	กรรมการ
๑๓. นางหนูเดือน บุญหล้า	เกษตรกรต้นแบบศูนย์เครือข่าย ด้านเกษตรผสมผสาน	กรรมการ
๑๔. นายสมใจนึก บุญหล้า	เกษตรกรต้นแบบศูนย์เครือข่าย ด้านเกษตรผสมผสาน	กรรมการ
๑๕. จ.ส.อ.จรรณู มูลสมบัติ	เกษตรกรต้นแบบศูนย์เครือข่าย ด้านเกษตรผสมผสาน	กรรมการ
๑๖. นายสมนึก คำแพงพล	เกษตรกรต้นแบบศูนย์เครือข่าย ด้านการจัดการดินปุ๋ยชุมชน	กรรมการ
๑๗. นายอนุกุล ภูบุญออบ	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
๑๘. นายบพิตร งามสระคู	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
๑๙. นายสมบัติ ปรุรัตน์	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
๒๐. นายไสว ชินวรรณ	ผู้แทน ศบกต. ตำบลคำเหือดแก้ว	กรรมการ
๒๑. นางสาวปิยพร แคนสีแก้ว	สำนักงานเกษตรอำเภอห้วยเม็ก	ผู้ประสานงาน

เพื่อให้การขับเคลื่อน การดำเนินงาน ศพก.ระดับอำเภอ เป็นรูปธรรมเกิดการเชื่อมโยงการทำงาน เครือข่ายด้านการผลิต การตลาด และองค์ความรู้ต่างๆ ในระดับอำเภอ ซึ่งจะส่งผลให้ ศพก. สามารถเป็น ศูนย์กลางการทำงานแบบบูรณาการของหน่วยงานต่างๆในพื้นที่ และสามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงตาม ความต้องการ ของชุมชน โดยให้คณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่ดังนี้

๑. ดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ด้าน ศพก.

๒. จัดทำแนวทางการพัฒนาและแผนการดำเนิน ศพก. ระดับอำเภอ
๓. ขับเคลื่อนงานการดำเนินงานและการให้บริการของ ศพก. ระดับอำเภอ
๔. รายงานผลการดำเนินงานต่อสำนักงานเกษตรจังหวัด เป็นรายไตรมาส
๕. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๖.๒) การกำหนดแนวทางพัฒนา ศพก. ของคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล จึงได้วิเคราะห์สถานการณ์ของพื้นที่ว่าเกษตรกรของตำบลคำเหมือดแก้ว ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตร ทำนา ไร่ยละ ๘๐ ไร่ สภาพพื้นที่เพาะปลูกส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) และเหมาะสมปานกลาง (S๒) มีการปลูกข้าวไว้เพื่อบริโภคและจำหน่าย และสิ่งที่ประสบปัญหาในการปลูกข้าวโดยตลอดคือ ผลผลิตต่อไร่ต่ำและปัจจัยการผลิตราคาสูง มีโรคแมลงระบาด และน้ำไม่เพียงพอต่อการเกษตร จึงปรับเปลี่ยนหันมาปลูกอ้อยโรงงาน และอ้อยคั้นน้ำ ดังนั้นจึงได้ร่วมกันกำหนดแนวทางพัฒนาดังนี้

- ๑) การปรับปรุงบำรุงดิน โดยการไถกลบตอซัง ใส่ปุ๋ยคอก และปลูกปอเทือง
- ๒) การลดต้นทุนการและเพิ่มผลผลิต
- ๓) การแปรรูปผลิตภัณฑ์ เช่น อ้อยคั้นน้ำ

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

เริ่มแรกนางสาคร วิทยาเวช เกษตรกรต้นแบบประกอบอาชีพทำนาแบบดั้งเดิมตามบรรพบุรุษ โดยได้รับมอบมรดกที่ดินมาจำนวน ๑๒ ไร่ ลักษณะการทำนาจะพึ่งพาธรรมชาติโดยทำนาช่วงฤดูฝน เมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตเสร็จที่นาก็ไม่ได้ประโยชน์ และได้ทำนาเรื่อยมา จากการทำการเกษตรแบบดั้งเดิมที่ผ่านประสบปัญหา

๑. ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ เนื่องจากปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นระยะเวลานาน
๒. ผลผลิตที่ได้มีปริมาณลดลง และต้นทุนที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้รายได้ไม่แน่นอน
๓. ขาดแคลนน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร
๔. เกิดการระบาดของโรคศัตรูพืชต่างๆ เกิดภัยธรรมชาติ

เมื่อปี ๒๕๕๔-๕๗ นางสาว วิทยาเวช หลังจากที่เดินทางกลับมาจากไปทำงานที่ประเทศอิสราเอล ได้กลับมาทำการเกษตรที่บ้าน มีโอกาสไปศึกษาดูงานการเรียนรู้การปลูกมะม่วงมหาชนกกับปราชญ์ชาวบ้านที่อำเภอหนองกงศรี และกับหน่วยงานต่าง ได้แก่ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ สำนักงานเกษตรอำเภอห้วยเม็ก แล้วนำกลับมาปรับเปลี่ยนในพื้นที่ของตนเอง ทดลองปลูกมะม่วงพันธุ์มหาชนก จำนวน ๕ ไร่ เริ่มให้ผลผลิตราคาดีได้ขยายพื้นที่ปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้สีทองเพิ่มเป็น ๑๒ ไร่

พ.ศ. ๒๕๕๘ นางสาว วิทยาเวช ได้เข้าร่วมโครงการกับสำนักงานเกษตรอำเภอห้วยเม็ก จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าทางการเกษตรอำเภอห้วยเม็ก โดยเลือกชนิดพืช เป็นอ้อยโรงงาน เนื่องจากสภาพพื้นที่ จากแผนที่ความเหมาะสม S๒ เหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อยโรงงานปานกลาง ได้จัดทำแปลงเรียนรู้การปลูกอ้อยโดยใช้ระบบน้ำหยด เลือกท่อนพันธุ์ที่ปราศจากโรค และจัดทำแปลงพันธุ์ไว้ใช้เอง ตรวจสอบพันธุ์อย่างสม่ำเสมอ ถ้าพบการระบาดของโรคเน่าแดง ต้องขุดกออ้อยออก เผาทำลายนอกแปลงปลูกทันที นอกจากนี้ยังใช้เทคโนโลยีการผลิตอ้อยสะอาด ปลูกโดยใช้ท่อนพันธุ์จากชำข้อดา สามารถเพิ่มปริมาณต้นพันธุ์อ้อยได้จำนวนมาก ใช้ประโยชน์จากท่อนพันธุ์ได้ทั้งลำ และสามารถคัดคุณภาพตาอ้อยที่นำมาชำ ลดปัญหาความงอกต่ำ คัดคุณภาพต้นพันธุ์ได้ ลดปัญหาโรคแมลงศัตรูอ้อย

ในปีเดียว ได้เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ๕ ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ถวายในหลวง โดยเป็นปราชญ์เกษตรให้ความรู้สาธิต การรื้อฟื้นแนวทางหลักเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ ๙ มาปรับใช้ในพื้นที่การเกษตรของตนเอง นอกจากการปลูกอ้อยโรงงาน มะม่วงมหาชนกแล้ว ยังปรับเปลี่ยนพื้นที่ ๑๒ ไร่ มาเริ่มจากการขุดบ่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง ในพื้นที่ ๑ ไร่ และเอาดินที่ได้มาถมทำเป็นที่อยู่อาศัยเป็นพื้นที่จำนวน ๑ งาน ในพื้นที่เริ่มปลูกฝรั่ง ปลูกเพื่อบริโภค ยึดหลักปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก ไม่มีรายจ่ายเท่ากับไม่มีรายได้ นอกจากนั้นปลูกผักสวนครัว สร้างรายได้เสริมให้เป็นรายได้รายวัน อีกทั้ง ยังมีการส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่ทำไร่นาสวนผสมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่เนื่องจากเกษตรกรไม่สนใจ เพราะนิยมปลูกพืชเชิงเดี่ยวมากกว่า จึงเริ่มต้นทำในพื้นที่ของตนเองและมีการวางแผนปรับเปลี่ยนจากการทำการเกษตรเชิงเดี่ยวมาเป็นการเกษตรแบบไร่นาสวนผสม เพื่อเป็นตัวอย่างและสร้างแรงบันดาลใจให้กับเกษตรกรในพื้นที่มาเรียนรู้

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

จากเดิมที่ปลูกพืชเชิงเดี่ยวผลผลิตที่ได้ไม่คุ้มกับการลงทุนที่สูง น้ำไม่เพียงพอต่อการเกษตร เริ่มคิดหาวิธีที่จะทำการเกษตรให้เป็นต้นแบบในพื้นที่ตำบลคำเหมือดแก้ว หลังจากเข้าร่วมจัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ปราชญ์เกษตรโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ๕ ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ถวายในหลวง จึงหันมาทำการเกษตรแบบผสมผสานโดยเริ่มจากการขุดบ่อ ปลูกพืช เลี้ยงปลา ไก่ และควาย โดยควายที่ได้มาสามารถสร้างงาน สร้างอาชีพและสร้างรายได้

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้)

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้)

๑. การลดปัญหาเรื่องดิน น้ำ และอากาศ

๑.๑ การวิเคราะห์ดินและปุ๋ยสั่งตัด ใช้ผลวิเคราะห์ดินมาคำนวณสูตรปุ๋ยเฉพาะพื้นที่ ช่วยลดการใช้ปุ๋ยเกินจำเป็น และปรับปรุงคุณภาพดิน ลดต้นทุนและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

๑.๒ ทำคันนาทองคำ ปลุกพืชบนคันดินป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

๑.๓ การปลูกพืชแบบผสมผสาน เพื่อลดโอกาสการเกิดโรคและแมลงศัตรูพืช

๒. การลดต้นทุนการผลิต

๒.๑ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์และสารชีวภัณฑ์ใช้เอง ใช้เศษพืช มูลสัตว์ หมักเป็นปุ๋ย

๒.๒ ใช้เชื้อจุลินทรีย์ เช่น ไตรโคเดอร์มา บีที ช่วยลดต้นทุนการป้องกันศัตรูพืช สร้างความปลอดภัยต่อผู้บริโภค

๒.๓ เลี้ยงไส้เดือน เพื่อใช้ในการปรับปรุงบำรุงดิน และผสมในวัสดุปลูก ใช้ในกิจกรรมขยายพันธุ์พืช

๓. การเพิ่มผลผลิตและคุณภาพ

๓.๑ การใช้พันธุ์พืชต้านทานโรค แมลง และให้ผลผลิตสูง เช่น อ้อยขอนแก่น ๓ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ช่วยให้ได้ผลผลิตมากขึ้นในต้นทุนที่คงที่

๓.๒ ใช้ระบบน้ำ เพื่อลดปัญหาแรงงานในการผลิตสินค้าเกษตร

๔. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

๔.๑ การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เช่น การแปรรูปเห็ด ๓ รส, มะม่วงดอง ช่วยยืดอายุการเก็บรักษาและขยายตลาด

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

ขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่

๑. การประเมินสภาพพื้นที่และปัญหา สำรวจลักษณะภูมิประเทศ ดิน น้ำ ภูมิอากาศ และฤดูกาล เพาะปลูก วิเคราะห์ปัญหา เช่น ดินเสื่อมคุณภาพ ขาดแคลนน้ำ โรคแมลงระบาด ราคาผลผลิตตกต่ำ
ผลลัพธ์ : รู้ข้อจำกัดและศักยภาพของพื้นที่เพื่อเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสม

๒. คัดเลือกเทคโนโลยี/นวัตกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่
เลือกเทคโนโลยีตามปัญหา ขาดแคลนน้ำในการเกษตร ขุดบ่อกักเก็บน้ำ และขุดบ่อบาดาล

๓. การวางแผนและอบรมความรู้

- วางแผนร่วมกับหน่วยงาน เช่น ศพก., เกษตรอำเภอ, YSF

- จัดอบรมให้เกษตรกร เช่น การติดตั้งระบบน้ำ, การใช้จุลินทรีย์, การทำบัญชีต้นทุน

ผลลัพธ์ : เกษตรกรพร้อมใช้นวัตกรรมได้จริง ลดการลองผิดลองถูก

๔. การนำเทคโนโลยีไปใช้จริงในแปลงเกษตร

- ทดลองใช้เทคโนโลยีใน "แปลงสาธิต" หรือ "แปลงเรียนรู้"

- เกษตรกรลงมือปฏิบัติ เช่น ปรับสูตรปุ๋ยจากผลวิเคราะห์ดิน ใช้ระบบน้ำ ติดตั้งกับดักแมลงชีวภาพ และปลูกพืชที่เหมาะสมกับฤดูและตลาด

ผลลัพธ์ : เห็นผลจริงด้านการลดต้นทุน/เพิ่มผลผลิตในระดับแปลง

๕. การจัดการหลังการผลิตและการตลาด

- นำผลผลิตที่ได้ไปแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น เห็ด ๓ รส ,มะม่วงดอง และมะม่วงกวน
- ใช้ช่องทางตลาด เช่น ตลาดเกษตรออนไลน์ (ฟาร์มอูตม) Facebook, Line,

ผลลัพธ์ : เพิ่มมูลค่า เพิ่มรายได้ ลดการพึ่งพาตลาดกลาง

๖. การติดตามผลและขยายผล

- ติดตามต้นทุน
- ผลผลิตก่อนและหลังใช้เทคโนโลยี
- ประเมินความคุ้มค่าและผลกระทบเชิงสิ่งแวดล้อม
- ขยายผลผ่าน ศพก. และเครือข่ายเกษตรกรต้นแบบ

ผลลัพธ์: พัฒนาอย่างต่อเนื่อง สร้างระบบเกษตรยั่งยืนในชุมชน

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๔ ชนิด ประกอบด้วยปลูก

- ๑.๑) ข้าว พื้นที่ปลูกจำนวน ๑๐ ไร่
- ๑.๒) มะม่วงมหาชนก พื้นที่ปลูกจำนวน ๑๐ ไร่
- ๑.๓) อ้อยโรงงาน พื้นที่ปลูกจำนวน ๑๐ ไร่
- ๑.๔) ปลูกพืชผสมผสาน พื้นที่ปลูกจำนวน ๑ ไร่

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

- ๒.๑) ปลานิล จำนวน ๒,๐๐๐ ตัว
- ๒.๒) กบ จำนวน ๕๐๐ ตัว

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

- ๓.๑) วัว จำนวน ๑๘ ตัว

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย

- ๔.๑) เห็ดอบ จำนวน ๑ คอก
- ๔.๒) เห็ดนางฟ้า จำนวน ๑ คอก
- ๔.๓) เห็ดขอนขาว จำนวน ๑ คอก

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า อ้อยโรงงาน มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

- ๑) ค่าท่อนพันธุ์อ้อย ๑๐ ไร่ๆละ ๔,๐๐๐ บาท เป็นเงิน ๔๐,๐๐๐ บาท
 - ๒) ค่าไถ + ปลูก ๑๐ ไร่ๆละ ๘๐๐ บาท เป็นเงิน ๘,๐๐๐ บาท
 - ๓) ค่าปุ๋ย ๒๑-๗-๑๘ ไร่ละ ๒ กระสอบๆละ ๑,๓๐๐ บาท เป็นเงิน ๕๒,๐๐๐ บาท
 - ๔) ค่าเก็บเกี่ยวต้นละ ๑๒๐ บาท ได้ ๑๗๐ ต้น เป็นเงิน ๒๐,๔๐๐ บาท
 - ๕) ค่ารถคืบ ต้นละ ๙๐ บาท ได้ ๑๗๐ ต้น เป็นเงิน ๑๕,๓๐๐ บาท
 - ๖) ค่าขนส่ง ต้นละ ๑๐๐ บาท ได้ ๑๗๐ ต้น เป็นเงิน ๑๗,๐๐๐ บาท
- เป็นเงิน ๑๑๖,๗๐๐ บาท
- ขายได้ ๑๗๐ ต้นๆละ ๑,๒๐๐ บาท เป็นเงิน ๒๐๔,๐๐๐ บาท

กำไร ๒๐๔,๐๐๐ - ๑๑๖,๗๐๐ = ๘๗,๓๐๐ บาท

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง

ผลิตพืช - ผัก

- ๑) เมล็ดพันธุ์ก่ำหล่ำปลี
- ๒) เมล็ดพันธุ์ถั่วฝักยาว
- ๓) เมล็ดพันธุ์ซีหอม
- ๔) เมล็ดพันธุ์คะน้า
- ๕) เมล็ดพันธุ์กวาดั่ง

ขายผักได้เฉลี่ย วันละ ๕๐๐ บาท /วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง

๑) เห็ดบด

๒) เห็ดนางฟ้า

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๔,๐๐๐บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ

- ๑) อ้อยโรงงาน
- ๒) ข้าว
- ๓) มะม่วง
- ๔) วัว

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๓๕๗,๐๐๐บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๒.๔.๑ ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง

- ได้พัฒนาทักษะและความรู้ด้านการเกษตรทันสมัย
- มีความมั่นใจและศักยภาพในการจัดการแปลงอย่างมืออาชีพ
- มีรายได้เพิ่มขึ้นและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ได้รับการยอมรับในฐานะต้นแบบและผู้นำชุมชน

๒.๔.๒ ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรรายอื่น

- ได้รับความรู้และแนวปฏิบัติที่ดีจากต้นแบบเพื่อนำไปปรับใช้ในแปลงของตนเอง
- มีโอกาสเรียนรู้และพัฒนาทักษะผ่านการเยี่ยมชมแปลงเรียนรู้และกิจกรรมถ่ายทอดความรู้
- ลดความเสี่ยงและข้อผิดพลาดในการทำเกษตร
- เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเกษตรกรเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและช่วยเหลือกัน

๒.๔.๓ ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน

- ชุมชนมีเกษตรกรรมแบบที่เป็นแหล่งความรู้และแรงบันดาลใจ
- การพัฒนาเกษตรกรรมที่ยั่งยืนช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน
- การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

นางสาวกรรณิศา วิทยาเวช ใช้ภูมิปัญญาในการทำเกษตรในพื้นที่ของตนเอง ดังนี้

- ◆ ได้เพาะเมล็ดพันธุ์ผักหวาน แล้วนำมาปลูกในแปลงยางนา และใช้ต้นตะขบเป็นไม้พี่เลี้ยง

◆ ใช้หญ้าแฝกมาปลูกเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน นอกจากนี้ช่วยอนุรักษ์ดินและน้ำ การปลูกพืชที่หลากหลายอย่างเป็นระบบ จะช่วยสร้างสมดุลของระบบนิเวศในสวน ช่วยปกป้องผิวดินให้ชุ่มชื้น ดูดซับน้ำฝนและค่อยๆปลดปล่อยความชื้นสู่สวนเกษตรกรรม

- ◆ นำปุ๋ยมูลไส้เดือนมาเป็นวัสดุเพาะกล้า เมล็ดพันธุ์ผัก

- ◆ ใช้สารชีวภัณฑ์ เพื่ออนุรักษ์แมลงศัตรูธรรมชาติ

- ◆ ไถกลบใบอ้อย เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินและลดการเผาใบอ้อย

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

- เกษตรกรในพื้นที่สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรม การศึกษาดูงาน และคำแนะนำจาก ศพก. ไป ปรับใช้ในแปลงของตนเอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตลดลง ผลผลิตเพิ่มขึ้น และมีรายได้ที่มั่นคงยิ่งขึ้น

- มีการจัดกิจกรรม ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่ อย่างต่อเนื่อง เช่น การวิเคราะห์ดิน การใช้ปุ๋ยสั่งตัด การผลิตพืชตามระบบอินทรีย์ และการแปรรูปผลผลิตด้านการเกษตร เป็นต้น

- เป็นแหล่ง ถ่ายทอดองค์ความรู้จากเกษตรกรต้นแบบ สู่เกษตรกรรายอื่น ทั้งในรูปแบบการอบรม การสาธิต และการเป็นที่ปรึกษาศึกษาเรียนรู้ร่วมกับมหาวิทยาลัย

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

- เป็นจุดอบรมให้ความรู้ ศพก.หลักทำหน้าที่เป็นสถานที่สำหรับจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นการอบรมเรื่องเทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิตด้านการเกษตร การผลิตพืชปลอดภัย การแปรรูปผลผลิต และการเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตร

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

- ให้คำปรึกษาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการผลิต เช่น ปัญหาโรคพืช ศัตรูพืช การขยายพันธุ์พืช

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

- ลักษณะบริการเป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้จาก หน่วยงานวิชาการ มาสู่เกษตรกร เช่น การควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM) การผลิตพืชปลอดภัย และการแปรรูปสินค้าเกษตร พร้อมเชื่อมโยงการตลาดสินค้าเกษตร

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่น่าองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่น่าองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

๑) ช่องทางในการขยายผลองค์ความรู้สู่เกษตรกร

๑.๑ การถ่ายทอดในเวทีอบรม/กิจกรรมฝึกปฏิบัติ ศพก. จัดอบรมในพื้นที่แปลงเรียนรู้หรือเชิญเกษตรกรมาเข้าร่วมกิจกรรมตามฐานเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น :

- การปรับปรุงบำรุงดิน
- การการใช้เทคโนโลยีลดต้นทุนเพิ่มมูลค่าผลผลิต
- การปลูกพืชผสมผสาน
- การผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์ และการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน

๑.๒ การลงพื้นที่แบบตัวต่อตัวหรือกลุ่มย่อย ให้คำปรึกษาแบบใกล้ชิดในแปลงของเกษตรกร เพื่อช่วยแก้ปัญหาเฉพาะหน้า พร้อมแนะนำเทคนิคใหม่ๆ

๑.๓ กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ ศพก. สนับสนุนการรวมกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ เพื่อถ่ายทอดความรู้ไปยังสมาชิกกลุ่ม และพัฒนาเป็นกิจกรรมต่อยอด เช่น การแปรรูปสินค้า และเชื่อมโยงการตลาด

๑.๔ สื่อออนไลน์/โซเชียลมีเดีย เผยแพร่คลิปสาธิต เทคนิคการปลูกพืช การใช้เทคโนโลยี ผ่าน Facebook / Line / YouTube ของ ศพก.

๑.๕ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกร

๒) เกษตรกรที่นำความรู้ไปปฏิบัติต่อ เกษตรกรปรับเปลี่ยนวิธีการผลิต เช่น จัดการแปลงแบบผสมผสาน มีพืชหลายชนิด เกษตรกรสามารถรวมกลุ่มแปลงใหญ่ แปรรูปสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่า และส่งขายตลาดโดยตรง

๓) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกร

- ลดต้นทุนการผลิต เช่น ลดค่าใช้จ่ายด้านปุ๋ย สารเคมี และน้ำ
- เพิ่มผลผลิตและรายได้ จากการใช้เทคนิคที่เหมาะสม

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

๑) การประสานงานร่วมกับชุมชน

- ร่วมมือกับผู้นำชุมชน กลุ่มเกษตรกร และเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อกำหนดปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของชุมชน

- จัดประชุมหรือเวทีรับฟังความคิดเห็นของเกษตรกร เพื่อวางแผนและออกแบบกิจกรรมส่งเสริมการเกษตรให้เหมาะสม

- สนับสนุนให้ชุมชนมีบทบาทในการดำเนินงาน เช่น การจัดตั้งกลุ่มผู้ผลิต การบริหารจัดการแปลงเรียนรู้ หรือกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน

๒) การร่วมมือกับหน่วยงานในพื้นที่

- ประสานงานกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอห้วยเม็ก ชกส.อำเภอห้วยเม็ก เพื่อขอข้อมูลและสนับสนุนงบประมาณหรือทรัพยากรต่าง ๆ

- ร่วมกับหน่วยงานวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมแปรรูปผลผลิตด้านการเกษตร

๓) การส่งเสริมความร่วมมือและสร้างเครือข่าย

- ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรในชุมชนและระหว่างพื้นที่ผ่านกิจกรรมศึกษาดูงานหรือเวทีสัมมนา

- เป็นที่ปรึกษาโครงการงานปัญหาพิเศษนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เช่น โครงการระบบน้ำในโรงเรียนเห็ดบด และโครงการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ด้านการเกษตร

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

หลังจากเข้าร่วมจัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเกษตรกรและชาวบ้านโดยทั่วไปได้ศึกษา และเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลทั่วไปผลจากการปรับเปลี่ยนพื้นที่เพาะปลูกเชิงเดี่ยวมาเป็นไร่นาสวนผสม ทำให้น้ำต้นทุนไว้ใช้ทำการเกษตรตลอดทั้งปี โดยในช่วงฤดูแล้งสามารถนำน้ำที่เก็บไว้มาใช้เพาะปลูกพืช ทำให้ได้ผลผลิตอย่างต่อเนื่อง สร้างให้มีรายได้เลี้ยงครอบครัวตลอดทั้งปี

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

- ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอห้วยเม็ก
- ประธานแปลงใหญ่เห็ดตำบลคำเหมือดแก้ว
- ปราชญ์เกษตร โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ๕ ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ถวาย

ในหลวง

- คณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านระดับอำเภอ ตำแหน่งผู้ทรงคุณวุฒิ
- ครูบัญชีอาสาอำเภอห้วยเม็ก
- หมอพืชชุมชนอำเภอห้วยเม็ก

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

- วิทยากรถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร และแปรรูปสินค้าช่วยเหลืองานที่หน่วยงานต่าง ๆ

ประสานงานมาในหมู่บ้าน วัด โรงเรียน และส่วนราชการต่าง ๆ เช่น ออกบูชนิทรรศการด้านการเกษตร ท่องเที่ยว พัฒนาชุมชน / ยุติธรรม ธกส. ฯลฯ

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

ขยัน อดทน ประหยัด เสียสละ การศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ มาเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพและดำเนินชีวิตด้วยความพอเพียง พอประมาณ มีเหตุมีผล ทำให้มีภูมิคุ้มกันที่ดี มีสติปัญญาและความรอบคอบ พร้อมที่จะเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น จากสังคมรอบด้าน เสียสละเพื่องานส่วนรวมและเฝ้าหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศชาติ และพร้อมที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้จากการทำงานให้เกษตรกรหรือบุคคลที่สนใจ ได้นำไปต่อยอด หรือประยุกต์ใช้ในครัวเรือน

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑.๑ ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ประธานศพก.)

นางสาคร วิทยาเวช:

- รับผิดชอบในการกำหนดกรอบและวัตถุประสงค์ของการถอดบทเรียน
- เป็นผู้นำและประสานงานระหว่างทีมงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑.๒ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำพื้นที่

นางสาวปิยพร แดนสีแก้ว นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

นายพิทยา นฤมล นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

- รวบรวมข้อมูล และสรุปผลการดำเนินงานในพื้นที่
- ให้ข้อมูลเชิงลึกและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริง

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

๑. การสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลบุคคลเป้าหมาย

๒. การประชุมกลุ่มย่อย เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิเคราะห์ปัญหา และหาข้อสรุปร่วมกัน

๓. การสังเกตการณ์ การบันทึกและวิเคราะห์พฤติกรรมหรือสภาพแวดล้อมในพื้นที่จริง

๔. การวิเคราะห์ SWOT ประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของโครงการหรืองาน

๕. แผนผังความคิด Mind Mapping ช่วยในการจัดระเบียบความคิดและสรุปประเด็นหลัก ๆ

๖. จัดทำรายงาน

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

๑. การรวบรวมข้อมูลอาจไม่ครบถ้วน เนื่องจากข้อมูลเกิดจากเกษตรกรรายเดียวที่ให้ข้อมูล หรือข้อมูลบางส่วนเกิดเฉพาะกับประธานศูนย์ ไม่ได้เกิดกับชุมชนทั่วไป

๒. ขาดเครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่เหมาะสม ในบางกรณีไม่มีอุปกรณ์หรือซอฟต์แวร์ช่วยในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

๓. ความแตกต่างทางความคิดและมุมมอง ผู้ร่วมถอดบทเรียนมีความคิดเห็นที่หลากหลาย อาจทำให้สรุปบทเรียนได้ยาก

ข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

๑. วางแผนการดำเนินงานให้ชัดเจนและมีเวลาเพียงพอ กำหนดตารางเวลาที่เหมาะสมและจัดสรรบุคลากรอย่างเพียงพอเพื่อให้การถอดบทเรียนมีประสิทธิภาพ

๒. ใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือที่เหมาะสมในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เช่น โปรแกรมเก็บข้อมูลออนไลน์ หรือแอปพลิเคชันสำหรับการสำรวจข้อมูล

๓. พัฒนาศักยภาพของทีมงานในการถอดบทเรียน จัดอบรมหรือเสริมทักษะในการใช้เครื่องมือและกระบวนการถอดบทเรียน

๔. จัดทำรายงานและสรุปผลอย่างชัดเจน เข้าใจง่าย และนำไปปฏิบัติได้ทันที เพื่อให้บทเรียนมีประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาในอนาคต

*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.